

Projekt: Frivillig återvandring

Irak – Bagdad: Brister och Möjligheter

Bakgrund

IRS har haft många kontakter och telefonsamtal med Irakier i Sverige angående deras vilja att återvändra och bygga upp och utveckla sitt hemland. Dess kontakter är en grund till varför vi vill för närvarande göra en samlad bedömning av läget i Bagdad. IRS och i samråd med sina medlemsorganisationer och Tammuzförbund för Socialutvecklingen i Sverige och Irak (FTSD) tänkt att uppmuntra frivilligt återvandringsarbetet för att vara med och bygga upp och utveckla det nya demokratiska och civila samhället. Den här förstudien kommer att inrikta sig på en rekognoseringsresa till Bagdad för att utreda och undersöka förhållandet, brister och möjligheter inom olika sektorer i samhället samt en kompetensinventering i Sverige. Detta arbete sker i samverkan med Stockholms återvandringskontor men resultatet och information kommer att spridas till och användas av Migrationsverket, enskilda personer och olika kommuner i Sverige (Stockholm, Göteborg och Malmö).

I förbundets kontakter med Göteborgsinitiativet, Malmö Stad samt Stockholm Stad och återvandringskontoret har vi fått en positiv respons och stöd för denna förstudie och om framtida gemensamt projektstöd grundat på de faktorer vi får fram genom denna förstudie.

Den störtade diktaturregimens förtryck, förföljelser, terror och massdeporteringar av det Irakiska folket under 35 års period ledde till att ca. 4 - 5 miljoner Irakier lämnade landet till exil. Bland dem är drygt 100.000 Irakier i Sverige "inräknad infödda Irakier i Sverige" (ca. 40.000 - 50.000 i Stockholms Län). Dåvarande regimen politik har förstört samhället, människans själ och samvete samt skapat ett missbildat infrastruktur som inte hölls länge och kollapsades så snart kriget var över. Det är viktigt att vi inte skall glömma regimen och krigets katastrofala konsekvenser på det Irakiska folket.

Regimens fall den 9e april 2003 var en glädjande nyhet för oss alla. Sedan dess har Irakerna tänkt på olika sätt att vara med och bygga upp och utveckla det nya demokratiska Irak, under förutsättning att frivillig återvandring till Irak sker under värdiga och mänskliga former. Många av Irakerna i Sverige med dess olika etniska tillhörigheter är intellektuella, akademiker och affärsmän. Deras kompetens och erfarenheter bör utnyttjas och användas för deras och Iraks skull. De som vill återvändra har ett stort behov till information på olika språk om återvandringsarbete i form av råd, vägledning, hjälp och stöd inom olika områden (i Sverige och Irak).

Syfte

Syftet med projektet är:

- a) att skapa en bild av möjligheter till återvandring till Bagdad - Irak.
- b) att kartlägga vilka brister som finns.
- c) att kartlägga vilka behov och möjligheter det finns yrkesmässigt att återetablera och återintegrera sig i Irak. För att vi skall kunna stödja Irakier i Sverige som vill återvändra och arbeta gör vi även

Irakiska Riksförbundet i Sverige

- en inventering av yrkeskompetens bland irakier som vill återvändra och bygga upp landet.
- d) att kunna matcha behov i Irak med kompetens i Sverige inom hälso- och sjukvården, utbildning, kultur och massmedia, kvinnofrågor, industri.

Må

- ❖ Faktainsamling i Bagdad - Irak inom ovannämnda områden i pkt. 5 (d).
- ❖ Genomföra en enkätundersökning (mall, se bil. 1) i Sverige och bearbetning av dessa som faktaunderlag för att i senare projektdel matcha faktaunderlag från Bagdad.
- ❖ Upprätta kontakter med berörda myndigheter, se pkt. 6 (d) i Bagdad och skapa ett nätverk för detta arbete.
- ❖ Utredda förhållandet och situationen i Bagdad samt undersöka vilka brister och problem som finns inom olika sektorer i samhället (inom begränsade områden), inom Hälso- och sjukvården (tre sjukhus: AL-Qadysia, AL-Kindi och Akutmottagningen), Utbildning (två grundskolor, två gymnasier och Tekniska Högskolan), Kultur (Konsthögskolan, teater, bibliotek och musik samt museum) och Massmedia (Journalist Högskolan, Tv- och Radio, tidningar och tidskrifter, Internet), Kvinnofrågor (genus, jämställdhet, hedersfrågor, arbete, kvinnoorganisationer), Industri (Data och Telekommunikation). Nedanstående är några av de berörda myndigheterna i Bagdad som är ansvariga för olika sektorer i samhället:

Hälsodepartementet
Utbildningsdepartementet
Kulturdepartementet
Kommunikationsdepartementet
Migrationsdepartementet

- ❖ Hitta de möjligheter och lösningar som behövs för att klara de funna bristerna.
- ❖ Etablera kontakter med irakier i Sverige genom både enkätundersökningen och IRS:s medlemsorganisationer i Sverige (IRS har 54 medlemsföreningar med 18.000 medlemmar), som har PUT att frivilligt återvändra och vara med som kompetens, resurs och möjlighet för uppbyggnaden och utvecklingen av Irak samt återintegreras i samhället.
- ❖ Informera om situationen gällande återvandring och uppbyggnad samt yrkesbehov i Irak till Kommuner, Migrationsverket och enskilda personer i Sverige genom olika infokanaler (när radiosändningar, informationsmaterial, IRS:s medlemsorganisationer, seminarier).

Målgrupp

De irakier som har PUT och frivilligt vill återvändra till Irak, enligt enkätresultatet. Kommuner och Migrationsverket i Sverige och de nämnda myndigheterna i pkt. 6 (d) i Irak som skall delges information.

Målgruppen har varit med och bidragit med förslag och idéer om projektet genom ett 2 dagars arbetsseminarium med våra medlemsorganisationer (50 representanter), som ägde rum 3-4/5-03 i Göteborg. Vi delade in oss i 8 olika arbetsgrupper som framförde och diskuterade olika förslag och idéer inom de nämnda områden i pkt. 5 (d) och dessutom andra vitala områden som berör demokrati och det civila samhället, barn

och ungdomar samt den irakiska gruppens nya situation i Sverige. Samarbetspartner är Stockholms återvändningskontor och FTSD.

Projektverksamhet

November - 03: Ett förberedelse arbete i Sverige med olika aktiviteter inför resan, se pkt. 6: att skapa olika kontakter med myndigheter i Sverige och Irak, utveckla och sprida informationsmaterial om projektet samt att ta fram och skicka en enkät för kompetensinventering bland Irakierna i Sverige.

December – 03 och Januari - 04: En grupp på 4 kompetenta personer/konsulter (PL och projektadministration ingår i gruppen) inom hälso- och sjukvården, utbildning, kultur och massmedia, kvinnofrågor samt industri kommer att åka på en rekognoseringsresa till Bagdad i 2 månader. Gruppen delar upp sig till 3 del grupper (vi anlitar två konsulter på plats för hälso- och sjukvården samt utbildning) för att kunna på ett effektivt och smidigt sätt välja och undersöka de olika områden som nämns ovan. Med hjälp av platsbesök till utvalda platser, enkäter, intervjuer och videofilmningar får vi bra material, överblick och input till vår slutrapport och utvärdering.

Januari och februari – 04: Bearbetning av all material och spridning av information om resultatet till berörda kommuner, Migrationsverket och irakier i Sverige och de nämnda myndigheterna i pkt. 6 (d) i Irak .

Vi kommer att använda närradio sändningen i Stockholm-sydväst "Radio Tammuz" för spridning av information om arbetet till Irakier, under projektets gång.

Tidsplan och Projektorganisation

Projektet varar i fyra månader (startar 1:a November - 2003 och slutar 28:a Februari – 2004), enligt nedan:

November - 03: Ett förberedelse arbete i Sverige med olika aktiviteter inför resan, se pkt. 6: att skapa olika kontakter med myndigheter i Sverige och Irak, utveckla och sprida informationsmaterial om projektet samt att ta fram och skicka en enkät för kompetensinventering bland Irakierna i Sverige.

December – 03 och Januari - 04: En grupp på 4 kompetenta personer/konsulter (PL och projektadministration ingår i gruppen) inom hälso- och sjukvården, utbildning, kultur och massmedia, kvinnofrågor samt industri kommer att åka på en rekognoseringsresa till Bagdad i 2 månader. Gruppen delar upp sig till 3 del grupper (vi anlitar två konsulter på plats för hälso- och sjukvården samt utbildning) för att kunna på ett effektivt och smidigt sätt välja och undersöka de olika områden som nämns ovan med hjälp av platsbesök till utvalda platser, enkäter, intervjuer och videofilmningar får vi bra material, överblick och input till vår slutrapport och utvärdering.

Januari och februari - 04: Bearbetning av all material och spridning av information om resultatet till berörda kommuner, Migrationsverket och irakier i Sverige och de nämnda myndigheterna i pkt. 6 (d) i Irak .

Vi kommer att använda närradio sändningen i Stockholm-sydväst "Radio Tammuz" för spridning av information om arbetet till Irakier, under projektets gång.

Vi bildar en Projektorganisation (PO) som består av projektledare (PL) och projektgrupp (PG) som består av PL, projektadministration och fyra konsulter samt projektmedlemmar (IRS:s medlemsföreningar). En grupp bildas som följer upp projektet som består av IRS:s ordförande - Abdulwahid Almoosawi, Operativa Stödenheten – Region Stockholm/Migrationsverket - Andres Parts och Stockholms återvändningskontor - Eva Danielsson samt Qandil:s ordförande – Gustaf Von Essen.

Projektledaren och tillika kontaktperson är Hikmet Hussain, 070-519 14 10. Progressrapporter skrivs. I rapporten finns uppföljningar av projektets utveckling och dokumentation av olika erfarenheter, vilka skall utgöra underlag för slutrapporten.

Ekonomi och Budget

Projektet är tänkt i denna förstudie- och utvecklingsfas att finansieras genom sökt bidrag från Migrationsverket. IRS kommer att stå för en del av kostnader (egna insatser) som berör IT, lokal och administration samt frivilligt arbete i form av tid (dessa kostnader är ej inräknade i budgeten). För "enkät delen" tillgång till lokal och administrativa kostnader som IT, telefon, kopiering mm genom Återvandringskontoret/Utbildningsförvaltningen/Stockholm stad tid (dessa kostnader ej inräknade i budgeten).

Utvärdering

Utvärderingen genomförs efter avslut av projektet. FTSD är en NGO som finns här i Sverige och i Bagdad, kommer att utvärdera projektet. FTSD går igenom syften, uppsatta målen, projektorganisationen och arbetsgång samt hela verksamheten i projektbeskrivningen och jämför resultaten med de uppnådda målen och syften efter projektets avslut med hjälp av olika nyckeltal. Vi kommer också att mäta hur många Irakier tänker frivilligt återvändra och hur många vill stanna kvar i Sverige samt vilka kompetens de har. Dessutom vill vi se hur många personer har fått en del av vår information och hur nöjda de är. Dokumentation av projektet kommer att ske löpande vilket också kommer att ligga till grund för den slutgiltiga utvärderingen.

Erfarenheter

En slutrapport från detta projekt kommer att ligga till grund för vidareutveckling av projektet. I rapporten finns uppföljningar av projektets utveckling och dokumentation av olika erfarenheter, vilka skall utgöra underlag för slutrapporten.

Vi ser denna del av förstudien med en inkluderande rekognoseringsresa som en inledning och underlag till ett större projekt om frivilligt återvandringsarbete över hela Sverige under 2004 - 2005.